

je bilo domenjeno, da z njo napravlja razne zdravniške poskuse, toda Ayres je baje zahteval še več in napadena žena ga je ustrelila s samokresom. Američanski porotniki pa so pleminiti — lepa gospa jih je prepričala o svoji nedolžnosti ter bila oproščena.

Lastnosti gledališke igralka. Gospa Kendel, znana angleška umetnica, zahteva od kandidatkinje za gledališki odér naslednje lastnosti: „Obraz mora imeti kakor boginja, moč leva, postavo Venere, glas golobičin, čud angelja, miloto in ljubost laboda, gibčnost antilope in — pred vsem kožo elefanta ali pa rinocera.

Nesrečna svatba. V Berlinu so imeli svatbo nekega uradnika. Pri tej svatbi je bil tudi knjigovodja Schöder in pri njem je sedela gdč. Kahlenberg. Schöder je vrgel gorečo vžgaličo sosedinji na belo krilo, ki se je takoj vnelo in začelo goreti. Svatje so gospodični strgali obleko s telesa, a vendar se je gdč. znatno opekla. Nato pa je oče gdčne Schöderja oklofotal, radi česar so se svatje razdelili v dve stranki in se začeli pretapati in ruvati, da ni ostal noben stol celi. Več jih je bilo ranjenih.

Mater in sestri je umoril. Iz Moskve na Ruskem poročajo: Najstarejši sin v Hamovnikih živečega avstrijskega državljana Rudolfa Kara je ukradel svojemu očetu 500 rubljev, da je mogel kupiti svoji ljubici darov. Sinu je ime Alexander, ter je absolutno realko. Njegova mati je izvedela za sinovo tatvino in ga je radi tega kregala. Togotni sin je iz strahu pred očetom zgrabil sekuro in svojo mater ubil. Sestra Marta, 18-letna dekle, je poučevalo v sosednji sobi svojo sestrico klavir. Brat je udrl v sobo in posekal tudi Marto. Hedviga je s povzdignjenimi rokami prosila brata, naj ji pusti življenje, a brat je posekal tudi njo ter jo smrtno ranil. Črez 3 dni je umrla. Ko je oče izvedel za grozno smrt treh svojih dragih, je zblaznel. Da je sin morilec in že v ječi, mu niti povedali niso.

Gospodarske stvari.

Zdravniška ved ali higiena v cerkvah. V „Potopniku“ št. 11 z dne 15. nov. 1900 se nahaja prav zanimivi spis: „Pedagogiški paberki“, kateri, kakor se mi zdi, ne bo prostemu ljudstvu škodoval, ako ga prebere. Italijanski časnik „Stumpa“ razglasa ukaz škofa iz Eana v Italiji, Monsign. Vincenca Franceschina ki zasluži tudi pri nas na Štajerskem v obče razširjenem „Štajercu“ pozornost. Ta, človeku preljubi škof je najpopred opomnil ljudi na nekaj posebnega, namreč na, to da se v cerkvah v blagoslovljeni vodi, ako se malokedaj spreminja ali ponavlja nahajajo cele kulture bakterij in mikroorganizmov, — to je — maličkkih stvaric, katere škodujejo zdravju in potem izgovoril: Zelo je potrebno, da bi duhovniki, koliko je mogoče pazili pri duševnem opraviilu, na rezultate ali uspehe znanstvenih poučevanj, kajti tako najbolje odstranijo v ljudstvu in v inteligenci stare navade ali predsodke proti cerkvi; posebno pa kaj tiče cerkvene higijene, se ima razumni duhovski oskrbnik ali farmešter poprijeti vseh pripomočkov, ki mu jih

ponuja moderno visoko stanje znanstva prirodnih in zdravniških vednosti. Na to določuje preblagi, zdravju naklonjeni škof: 1. Po vseh cerkvah svoje škofije se mora tlak po nedelskih in pražniških službah božjih in sploh po vsakem večjem zходу ljudstva desinficirati, to je cerkev sesnažiti; kar pa se najbolje z žaginjami, ki se namočijo ali poškropijo z raztopljenim 3% sublimatom. Po navadnih službah naj se kolikokrat le mogoče pomete z vodo poškropljenim žaginjem, da se prah ne vzdiguje. (To se godi v cerkvi čast. frančiškanov v Mariboru.) 2. Vsaj enkrat na teden naj se umijejo s toplo vodo vse klopi in spovednice posebno mrežice. 3. Kropljenke, kameni z blagoslovljeno vodo naj se izpraznijo vsaj enkrat na teden — in naj se natančno izmijejo z vodo, kateri se primeša 10‰ sublimata. Da se ti predpisi natančno izvršujejo, na to pazi (ne pri nas, ampak v Italiji) posebna inspekcijska komisija, ki sme tudi kaznovati tiste, ki se ne držijo tega ukaza. Stari mežnar.

Saditev visokodebelnega drevja. Ako dobiš iz drevesnice živo in zdravo drevo in je zemlja količkaj sposobna za dotično drevesno pleme, si le sam vzrok, če ti drevo ne raste. Nepravilno ravnanje umori drevo, ti pa dolžiš tistega, ki je drevo prodal. Najvažnejše delo je pravilna saditev, zato pa o tej reči ni nikoli dovolj pouka, in iz tega vzroka v nastopnih vrstah iznova obravnavamo saditev drevja, in sicer visokodebelnega. Če drevje sadiš jeseni, izkoplji jame nekaj tednov poprej, če ga pa sadiš spomladi, jih naredi že prešnjo jesen. Jame naj imajo v dobri, debeli zemlji po 1 m premera in 60 cm globokosti, v slabjši zemlji pa po 2 — 2½ m premera in po 1 m globokosti. Če zemlja pride dotičnemu sadnemu plemenu je prav, drugače jo pa pomešaj z dobro zemljo in z mešancem. Kadar pričneš saditi, zrahljaj jami dno in jo prični tako zasipati, da pride najboljša zemlja okoli korenin in tja, koder se bodo korenine pozneje razširjale. Srčne in vse debele stranske korenine nekoliko skrajšaj; odreza naj bo gladka in navpična na drevesno os. Od drobnih koreninic odstrani samo raztrgane in zamotane. Sadi toliko globoko, da drevo, kadar se zemlja poleže, tako globoko tiči v zemlji kakor je rastlo v drevesnici. Če vsadiš drevo globokeje, gotovo peša, ostane nerodno ali se celo posuši. Med korenine in pod nje deni z roko dobre zemlje, sploh pri sajenju ne hrani rok in kolen, če hočeš delo dobro zvršiti. Korenine razprostri tako, da dobe naravno lego. Iz zemlje ostale naredi okoli drevesa 1 — 1½ m širok kolobar. Če sadiš drevo v gorko in rahlo zemljo, prilij mu precej, kadar si ga vsadil, prav močno z vodo. Predno jamo napolniš in drevo vsadiš, zabij v dno jame kol, h kateremu priveži drevo najpred prav rahlo, in šele potem prav trdno, kadar se je zemlja in z njo drevo posedlo. Če drevo precej trdno povežeš, se zemlja posede, drevo pa obvisi na kolu ter se posuši. Kol bodi toliko dolg, da sega do krone, in postavljen na južno (solčno) stran drevesa. Kol bodi brez lubadi, ker je ona ugodno zavetje raznim mrčesom. Drevo priveži h kolu na pr. z vrbovo trto, med vez in drevo pa deni mahu.

Gibanje plemenskih bikov na prostem. Mnoge slabe strani izključnega oskrbovanja v hlevu in njega slabi nasledki se posebno tedaj čutijo, ako se bik prav nič ne giblje na prostem. Navadno privežejo že tele, in žival prebije vse svoje življenje v kakem hlevskem kotu; spuščajo ga samo ob plemenjenju in še tedaj za kolikor le mogoče malo časa. Vsed tega postane čmeren, dražljiv, len in pobit, zlasti tedaj, če ga ne krmimo pravilno; dobi različne bolezni v členke in kosti ter je radi tega za svoj namen popolnoma nesposoben. Bolno je tudi njegovo plodilo, kakor sploh ves organizem. Radi tega se tudi često pripeti, da so skoki neuspešni i. t. d. Vse to je treba zarezati na rovaš nedostatnemu gibanju na prostem. Živino-rejec, ki ima bika, naj torej skrbi, da se bik, če je le mogoče, vsak dan giblje na prostem, kajti to je neobhodno potrebno za ohranitev njegovega zdravja. Najbolje je bika že od rane mladosti rabiti za delo. Dokaj takih opravkov je, ki jih bik more izvršiti. Polek kake krave, ali še bolje vola, dovažajo lahko muljavo, vodo, razvažajo gnojnico ali kaj podobnega, pa tudi za zmerno delo na polji se lahko rabi. Ako pa ni mogoče bika rabiti za vprego, naj se pa vsaj na prostem, zagrajenem prostoru — morda celo na gnojišču — biku da priložnost, da se 1—2 uri sprehaja in sicer brez ozira na vreme (naravno je, da je tudi tukaj v prvi vrsti paziti na namen), kajti to mu neizmerno koristi in ga utrdi. Zakaj pa so biki v naših planinskih pokrajinah tako dolgo rabni za pleme? Ker se tamkaj na paši gibljejo na prostem, vsled česar se tudi njih telečni opravki vrše pravilneje. Tolšča se ne nabira in členki ne odrevené in žival ostane zdrava ter dalj časa sposobna za rabo. Poleg tega pa se ni treba bati, da bi bil bik predivji; nasprotno, bik, ki se že od mladosti privaja gibanju na prostem, se s tem privadi ljudij, vidi sedaj to, sedaj ono, ter se ne ustraši tako lahko vsake malenkosti, se ne razburi in ne razdraži tako lahko kakor bik, ki ga spuščajo ven le na skok. Naravno je, da tak bik porabi vsako priložnost, da bi dalj časa ostal na prostem, ter pri tem povzroči kako nezgodo. Tak bik, ki je samnasebi zdrav ter je v hlevu na čistem zraku in svetlobi v zmerni hlevski toplini in se večkrat giblje na prostem ostane zdrav ter bo bolj in dalj časa sposoben za rabo. Pozabiti pa ne smemo še na nekaj drugega, namreč na pravilno krmljenje. To navodilo smo posneli po drobnem spisu prof. Bajerja o reji plemenskih bikov, ki je je napisal po naročilu deželnega kmetijskega in gozdarskega društva za severno-zapadno Šlezijo.

Ali so ajdove luske kaj vredne za krmo ali ne, ali imajo kaj redilnih snovi v sebi? Odgovor: Kemijska sestava ajdovih luskin nam ni znana, pa bo približno tista kakor ajdove slame. Ajdova slama ima v sebi 4% beljakovin, 1/3% tolščobe, 32% dušika prostih drugih spojin ter 44% lesne vlaknine. O luskinah pa velja tisto, kar velja o plevah drugega žita, namreč: pleve so vedno laže prebavne kakor slama in živina jih tudi rajši žre. Ajdove luskinne morate toraj ravno tako s pridom pokladati, kakor druge pleve ali slamo.

Loterijske številke.

Trst, dne 11. januarja: 72, 81, 36, 65, 78.
Gradec, dne 18. januarja: 47, 36, 84, 29, 45.

Časih je dobro, ako se človek opozori, kaj je koristnega zamudil in kaj uspešnega je opustil. Že deset let se jako mnoge rodbine v svoj prid drže nove uvedbe, ki je za vsakdanjo kavino mizo jako važna, in te rodbine jo trajno, upoštevajo. Ali še vedno je treba vsako gospodinjjo in mater opozarjati na to, da dandanes povsod kar najuspešnejše uvedena Kathreinerjeva Kneippova sladna kava hot primes zrnati kavi bistveno oplemenituje okus, da pa tudi, kar je vendar zelo važno, kavo dela zdravju prikladno. Že za navadni pojem pač ni vzornejše zmesi, nego je ta, ki spaja prijetni in priljubljeni okus zrnate kave z zdravstvenimi prednostmi našega domačega sladu, kakor stori to na tako nepresežen način uprav Kathreinerjeva Kneippova sladna kava. Tej gre nadalje ta brezprimerna prednost, da ima tudi »čista« to je brez primesi zrnate kave, jako prijeten okus po kavi; zato jo kot najboljši nadomestek priporočajo tam, kjer je zrnata kava zdravniško prepovedana. Vendar pa se nikoli dovolj ne opozarja na to, da grede samo »pristni« Kathreinerjevi kavi v pravih izvornih Kathreinerjevih zavojih vse neštete prednosti. Teh ne more nikoli imeti ono vedno se pojavljajoče ponarejeno blago in tako zvano »odprto blago«, ki ni nikdar nič drugega nego sprazen ječmen ali slad.



V najem se da

na drobno ali vse skupaj: **vrt** na Spodnjem Bregu, **travnik** na Gornjem Bregu, **travnik in njivo** v Karčovini (Skorba), **njivo** v mestnem logu (Stadtwald).

Več o tem se zve pri

Kreinz-u

Bürgergasse šte. 10 v **PTUJU**. 411

Pozor! Za ženine in neveste!

Blago za obleke najnovejše mode. **Svilne rute, vence** za neveste in **šopke** najnovejše vrste. Najfinejše

kamgarne in **sukno** za obleke in **zimske sukne**.

Fine perkalaste srajce in **zavratnice**. Vse po najnižjih cenah in dobro trpežno blago priporoča najtopleje

Maks Wegschaider v Ptujju. 414

U č e n e c

ki govori nemški in slovenski in je primerno šolsko izobražen, se takoj sprejme v trgovino s špecerijo, kolonialnim in materialnim blagom pri

415

Jos. Srinc v Celju.

